

Ízelítő az *Erdészettudományi Közlemények* 7. kötetéből

EK Erdészettudományi Közlemények Alapítva 2011-ben

Rövid időn belül nyomtatásban is megjelenik az *Erdészettudományi Közlemények* 7. kötete, a 2016. évihez hasonlóan két füzetben. Ezekben összesen 11 közleményt adunk közre, az eddigiekhez hasonló módon változtatott tartalommal.

Az első füzet öt cikke egyébként már most is teljes terjedelemben elérhető és le is tölthető a lap weboldalán (www.erdudkoz.hu). A második füzetben megjelenő hat további írás is hamarosan, már a nyomtatott megjelenést megelőzően látható lesz a honlapon. A nyomtatott példányokat, ahogyan az tavaly is történt, az OEE Titkársága segítségével igyekszünk eljuttatni a Helyi csoportokhoz.

A 7. évfolyam nyomtatott kötetének megjelenésével egy időben elérhetővé válik a folyóirat megújult weboldala. Az új, korszerű weblap az internetes keresők általi teljes támogatottságon túl egy folyóirat weboldalától elvárható számos funkcióval is bővül. Ilyen például a témájukban hasonló cikkek automatikus ajánlója, kattintható hivatkozások az egyes cikkek által idézett és az interneten elérhető folyóiratok cikkeire (pl. *Erdészeti Lapok*, *Erdészettörténeti Közlemények*), vagy a hivatkozásképező szoftverekkel történő hatékony együttműködés.

Reméljük, hogy a lapban megjelent közleményekből idén is sokan tudnak majd érdekes/hasznosítható információkhoz jutni. Továbbra is szívesen várjuk az esetleges észrevételeket, jobbító javaslatokat.

Az alábbiakban közreadjuk öt közlemény rövid kivonatát, hogy kedvet csináljunk a hamarosan megjelenő kötet böngészéséhez, illetve a honlap felkereséséhez.

A szerkesztők

A tollascsápú araszoló (*Colotis pennaria*), nagy téliaraszoló (*Erannis defoliaria*) és aranysárga téliaraszoló (*Eranis aurantiaria*) vizsgálata jelölés-visszafogás módszerrel

Horváth Bálint és Ambrus András

Munkánk során három erdészeti jelentőségű araszoló lepkefajt vizsgáltunk jelölés-visszafogás módszerrel a Sopron és Kópháza között található Kőfejtő-erdőben. A vizsgálat során összesen 1235 lepkét jelöltünk meg. A visszafogások aránya eltérő volt a vizsgált fajok esetében. A legmagasabb egyedszámú szuperpopulációt az *Erannis defoliaria* esetében becsültük, ezt követték az *E. aurantiaria* és *Colotis pennaria*. A napi populációméretekből rajzolt görbék mindhárom faj esetében eltérő rajzásdinamikát ábrázoltak. Megvizsgáltuk továbbá az imágók jelölési helytől történő elmozgásának hosszát. Megállapítható, hogy az *E. defoliaria* és *E. aurantiaria* gyenge röpképességük ellenére akár több száz métert is mozognak. Következtetésünk szerint a jelölés-visszafogás módszerével pontosabb

képet kaphatunk a lepkék populációméretéről, mint a hagyományos (elvonásos) fénycsapdázás módszerével. Ugyanakkor még kevés információval rendelkezünk az éjszakai lepkék jelölés-visszafogásáról. A módszer szélesebb körben történő alkalmazása előtt további kutatások és pontosítások szükségesek.

A magyarországi magántulajdonú erdők tulajdonszerkezete

Mertl Tamás és Schiberna Endre

E közlemény alapja a magyarországi nem állami tulajdonú, erdő művelési ágú területek teljes körű tulajdoni adatbázisa. Az adatbázis feldolgozása során megismert fontos

EK Erdészettudományi Közlemények 7. évfolyam 1-2. szám 2017

A NAIK Erdészeti Tudományos Intézet és a Soproni Egyetem Erdőmérnöki Karának tudományos lapja

tulajdonszerkezeti jellemzők leírása található meg a tanulmányban, úgymint a földrészletek gyakorisági és területeloszlása a földrészleten belüli erdőterület és tulajdonosi létszám szerint, valamint a tulajdoni illetőségek gyakorisági és területeloszlása a tulajdoni illetőségek erdőterülete és szerzési jogcíme szerint. A lefolytatott vizsgálatok alapján az írás megállapítja, hogy a legfontosabb földforgalmi tényezők az öröklés és az adásvételek, amelyek bemutatása számszerű adatokkal is megtörténik. Elemzés olvasható a földrészleten belüli döntéshozatallal és a földrészleten belüli tulajdoni szerkezet koncentráltásával kapcsolatban.

**A 2014. decemberi jégkár okai és
következményei a Pilisi Parkerdő Zrt. által kezelt
erdőállományokra**

*Csépányi Péter, Magassy Erik, Kontor Csilla, Szabó Csilla,
Szentpéteri Sándor, Németh Rita, Némedy Zoltán,
Müller Szabolcs, Szabó Miklós, Kovács András,
Szenthe Gábor, Limp Gábor, Ocsovai Zoltán,
Brandhuber Ádám, Farkas Viktor és Petrik János*

A tanulmány a 2014. december 1–3. közötti ónos eső okozta jégkár okait és hatását vizsgálja a Pilisi Parkerdő Zrt. Visszafutó, Pilismaróti, Szentendrei és Pilisszentkereszt-i Erdészeti területén. A vizsgálat arra kereste a választ, hogy mely állományok károsod-

A holtfa és egyéb erdőökológiai tényezők jelentősége a denevérek számára

Dobrosi Dénes

2013-ban, 2014-ben és 2015-ben az Alföldön és a Börzsönyben saját fejlesztésű ultrahangrögzítő és elemző módszerünk segítségével összesen 685 felmérési ponton 82 870 db rögzített hangfájlból 23 denevérfajt sikerült beazonosítanunk. A felmérési pontokon az erdők egyszerű élőhelyi értékelését is elvégeztük, továbbá a holtfa mennyiségét is megbecsültük szemrevételezéssel. Az így kapott erdőtermészetességi mutatók és a denevérek aktivitása között igyekeztünk kapcsolatot keresni. Homogenitásvizsgálat révén kimutattuk, hogy a természetvédelmi szempontból kiemelt jelentőségű denevérfajcsoportok egyedeinek éjszakai aktivitása pozitív korrelációban van az élőhelyek ökológiai minőségével és a holtfamennyiséggel.

Új klímaszcenáriók – fellelegezhetnek bükköseink?

Gálos Borbála és Somogyi Zoltán

A klímaváltozás erdei ökoszisztémákra gyakorolt hatásainak az alkalmazkodást segítő stratégiák kidolgozásához, megfelelő pontosságú becsléséhez az éghajlati tendenciák megbízható előrejelítése szükséges.

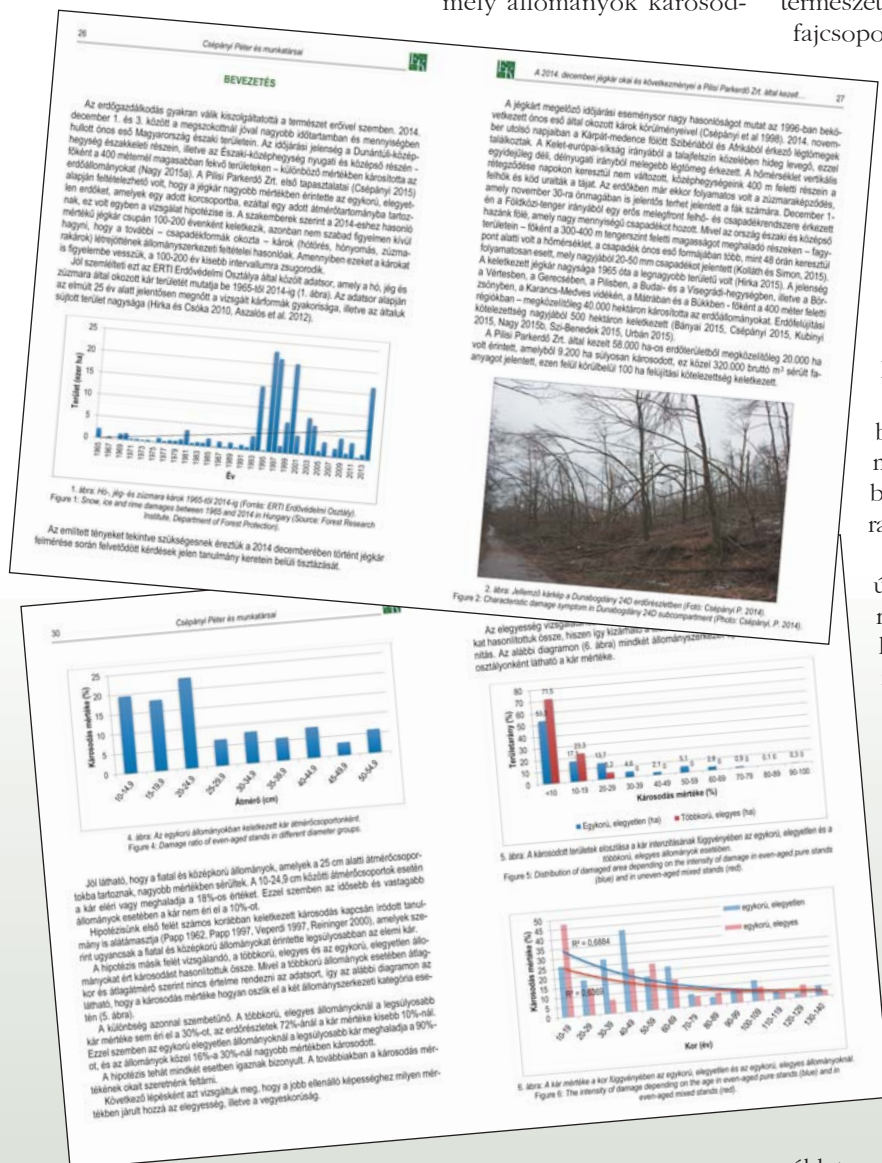
Tanulmányunkban azt elemeztük, hogy a különböző klímaszcenáriók és az azokra a különböző klíma-modellekkel kapott eredmények szórása mennyire befolyásolja az erdészeti klímahatás-vizsgálatok számára megfogalmazott következtetéseket.

A vizsgálatban a 21. század végéig az IPCC legújabb, a sugárzási kényszer változásán alapuló szcenárióin (ún. RCP4.5 és RCP8.5) és az A1B forgatókönyvön alapuló klímaprojekciókat használtuk fel, melyekből a bükkösök számára alkalmas makroklimát, illetve a mortalitást okozó szélsőséges aszályokat számszerűsítő hőmérséklet-csapadék indexeket (FAI, EMod, TIb) képeztünk.

Míg az A1B szcenárió a késő tavaszi és nyári hónapok melegedését és szárazabbá válását jelzi, az RCP forgatókönyvek esetén egyes modellek a csapadékösszeg erőteljes csökkenését, mások annak növekedését mutatják az 1971–2000-es referencia-időszakhoz képest. Mivel azonban az alkalmazott szcenáriótól és modelltől függetlenül a hőmérséklet növekedése nagyon erőteljes lesz, a csapadék-változás-becslések nagy szórása és ellentétes előjele ellenére az elemzett indexek mindegyike az ariditás fokozódására utal a 21. század vége felé.

A modellek többsége szerint már a kisebb hőmérséklet-emelkedést valószínűsítő (RCP4.5) forgatókönyv esetén is eltűnnek a bükkösök számára makroklimatikusan alkalmas területek Zala megyéből, és gyakrabban fordulhatnak elő szélsőségesen meleg és száraz periódusok.

Az erdészeti károkkal összefüggést mutató indexek felvehetnek olyan értékeket, melyek az eddigi legszárazabb, de már a bükk mortalitását okozó aszályos periódusnál szélsőségesebb aszályokra utalnak. Ez azt valószínűsíti, hogy a klíma-előrevetítések bizonytalanságától függetlenül egyértelmű hatások és az eddigieknél súlyosabb erdészeti károk várhatók, ami indokolja az alkalmazkodást már kisebb mértékű klímaváltozás esetén is.

tak leginkább, és melyek azok a tényezők, amelyek a kár mértékét befolyásolhatták. Az elemzésekhez a kár mértékéről készült erdőrészlatszintű becslési adatokat, valamint faegyedszintű saját mérési eredményeket használtunk fel. A vizsgálatok során kiderült, hogy jég, zúzmara, hó okozta károsítások esetén a vegyeskorúság, a vastag, idősebb fák jelenléte nagyobb mértékben járul hozzá az állományok jobb ellenállóképességéhez, mint az elegyeség. Az egykorú állományok vizsgálata alapján megállapítható, hogy a faegyedek méretei kapcsolatban állnak a kár mértékével.